
FOLKETINGET

Europaudvalget, Udenrigspolitisk Nævn, Udenrigsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 19. juli 2016

Skærpet kritik af Tyrkiet fra Kommissionen

Europa-Kommissionen kritiserer de seneste års udvikling i Tyrkiet. Der er behov for at genoprette retsvæsenets uafhængighed og principper såsom forsamlings- og ytringsfrihed og ubegrænset brug af internettet. Der er fortsat udbredt korruption i landet, og spærregrensen på 10 pct. bør sættes ned. Positive elementer er en tilpasning af selskabslovgivningen, reglerne om de finansielle tjenester og toldreglerne til EU's lovgivning. På flere fronter er landet udfordret pga. den ekstraordinært store tilstrømning af migranter og flygtninge. EU's stats- eller regeringschefer har netop på topmødet i Valletta, Malta, lovet Tyrkiet 3 mia. euro til håndtering af flygtningestrømmene fra blandt andet Syrien og Irak.

Baggrund

Den 10. november 2015 offentliggjorde Europa-Kommissionen den årlige rapport om udviklingen i Tyrkiet. Rapporten¹, som er en del af Kommissionens udvidelsespakke for 2015, gør status over landets formelle optagelsesforhandlinger som EU-kandidatland. Kommissionen gennemgår særlig udviklingen siden de seneste parlamentsvalg den 7. juni og den 1. november 2015.

¹ Europa-Kommissionen (november, 2015): *Turkey 2015 Report*.

Selv om der er skepsis i en række EU-medlemslande i forhold til et fremtidigt tyrkisk EU-medlemskab, fortsætter de formelle optagelsesforhandlinger. Til trods for at EU netop har intensiveret sit samarbejde med Tyrkiet om flygtninge og migranter, lægger Kommissionen ikke fingre imellem og peger i rapporten på, at udviklingen i landet på en række områder er gået i den forkerte retning. Der er behov for en større indsats for at genoprette retsvæsenets uafhængighed og for en reel tredeling af magten.

Landet kritiseres for ikke at overholde grundlæggende retsstatsprincipper. Der peges desuden på problemer med korrupsion og organiseret kriminalitet. Samtidig er der mangler i retssystemet og i forhold til respekten for grundlæggende rettigheder, ikke mindst for forsamlings- og ytringsfriheden. Ifølge Kommissionen er der særligt de sidste to år sket en tilbagegang i Tyrkiet.

Københavnkriterierne

Kommissionen gennemgår udviklingen i Tyrkiet i forhold til Københavnkriterierne. Disse kriterier, der bl.a. forlanger demokratisk regeringsførelse, overholdelse af menneskerettigheder samt retsstatsprincipper, definerer, om et land har mulighed for at blive medlem af EU.

Kommissionen understreger, at spærregrænsen på 10 pct. bør sættes ned hurtigst muligt. På positivsiden kan nævnes, at der ved de seneste parlamentsvalg var en rekordhøj valgdeltagelse på henholdsvis 84 og 85 pct. Det betegner Kommissionen umiddelbart som et sundhedstegn for det tyrkiske demokrati.

Regeringens tiltagende pres på medierne er et alvorligt problem. Under valgkampen er der brugt offentlige midler til at støtte præsidentens Retfærdigheds- og Udviklingsparti (AKP). Denne partistøtte er hjulpet på vej af uklare kampagnefinansieringsregler.

Kommissionen er også overfor, at præsident Recep Tayyip Erdoğan har involveret sig i en række indenrigs- og udenrigspolitiske spørgsmål ved at kritisere navngivne institutioner indenfor retsvæsenet, medierne mv. Det har også ført til kritik fra oppositionen om, at han har overskredet sin forfatningstiltænkte mæglerrolle som præsident.

Selv om der er et aktivt civilsamfund i Tyrkiet, som har engageret sig i debatter og andre offentlige aktiviteter, er der tegn på en begrænsning af landets grundlæggende forsamlings- og ytringsfrihedsrettigheder. Dette betegner Kommissionen som en alvorlig udvikling. Efter en årrække med en positiv udvikling på området for ytringsfrihed, er der over de seneste år sket en alvorlig tilbagegang. Eksempelvis er journalister, forfattere og brugere af de sociale

medier blevet chikaneret. Desuden er lovgivningen for brugen af internettet blevet mere restriktiv, og regeringen har blokeret brugen af bestemte hjemmesider.

Ifølge Kommissionen er retsvæsenets uafhængighed og princippet om magtens tredeling også blevet alvorligt udfordret. Siden 2014 er dommere og anklagere blevet udsat for pres fra politisk side, og Kommissionen understreger derfor behovet for at genskabe retssystemets uafhængighed.

Korruption er udbredt, og regeringens initiativer til at bekæmpe denne er ifølge Kommissionen utilstrækkelige. Der har været eksempler på regeringens indblanding i igangværende undersøgelser og retssager.

Til sidst påpeger Kommissionen problemer med beskyttelsen af etniske og seksuelle mindretal.

Sikkerhedssituationen i Tyrkiet

Der er sket en mærkbar forringelse af sikkerhedssituationen i Tyrkiet. Det tyrkiske parlamentsvalg fandt sted i kølvandet på et antal voldelige episoder og konflikter mellem den tyrkiske regering og Kurdistans Arbejderparti (PKK), der fortsat er på EU's terrorliste. Kommissionen opfordrer derfor den tyrkiske regering til at genoptage fredsforhandlingerne med det kurdiske mindretal.

Foruden den interne splittelse præges Tyrkiet således i høj grad af konflikterne i Syrien og Irak. Den 10. oktober 2015 blev mere end 100 mennesker dræbt i forbindelse med to selvmordsbomber i Ankara.

Tilpasning til EU-lovgivning

Tyrkiet har på en række områder tilpasset landets lovgivning til EU's *acquis*. Der har været en positiv udvikling på områder som selskabslovgivning, reglerne om finansielle tjenester og forskning. Det samme er tilfældet for princippet om varenes frie bevægelighed, reglerne om immaterialret, toldreglerne mv. På energiområdet ventes også et tættere samarbejde.

Der er indtil videre åbnet 14 ud af 33 kapitler i optagelsesforhandlingerne med Tyrkiet, mens én midlertidig er blevet lukket. Det ventes, at kapitel 17 om den økonomiske og monetær dialog med Tyrkiet snarest vil blive åbnet. Det er uafklaret, hvad der kommer til at ske med kapitel 23 og 24 om retssikkerhed.

Igangværende forhandlinger

Kommissionen understreger i rapporten også en række positive elementer i landets udvikling og relationer til EU. Det gælder især forhandlingerne om en fælles migrationshandlingsplan, som forhandles netop nu. Dette spørgsmål

ventes at blive kædet sammen med en styrket toldunion og liberaliseringer på visumområdet.

Tyrkiet er udfordret pga. af den ekstraordinært store tilstrømning af migranter og flygtninge, særlig fra Syrien og Irak, der enten er i transit eller bliver i landet. Tyrkiet huser på nuværende tidspunkt over 2 millioner syrere, hvilket er den største flygtningegruppe i verden.

Senest har EU's stats- eller regeringschefer på topmødet i Valletta, Malta, lovet Tyrkiet 3 mia. euro til håndtering af flygtningestrømme fra blandt andet Syrien og Irak. I et udspil fra Kommissionen skal 0,5 mia. euro komme fra EU's budget, mens de resterende 2,5 mia. euro skal rejses af de enkelte medlemslande. Samtidig ventes et nyt topmøde mellem EU's ledere og Tyrkiet i Det Europæiske Råd, formentlig i slutningen af november eller starten af december.

Med venlig hilsen

Christian Willer
(5526)